

Proiectul ABOLIȚIONISM

Descrierea proiectului

Studierea aboliționismului românesc este importantă pentru că privește dezrobirea ȝiganilor, un proces juridic și social major în istoria principatelor române, care a avut și implicații de natură economică și demografică.

În Țara Românească și Moldova ȝiganii au fost sclavi timp de cinci secole. Dezrobirea celor cca 250,000 ȝigani (care reprezentau ca. 7% din populație) s-a realizat în intervalul 1843-1856 printr-o serie de legi care au asigurat fiecare emanciparea unei anumite categorii de ȝigani (robi): În 1843, în Țara Românească au fost emancipați robii statului, iar în 1847 robii mănăstirești. În Moldova, dezrobirea ȝiganilor mănăstirești și a celor ai statului a fost legiferată în 1844, prin două legi separate. Țiganii aflați în proprietatea particularilor au fost emancipați în Moldova la 10/22 decembrie 1855, iar în Țara Românească la 8/20 februarie 1856. Dezrobirea ȝiganilor a fost o componentă a modernizării sociale a țării în epoca imediat anterioară constituirii României moderne, prin unirea celor două principate (1859). Dezrobirea a fost un proces complex, care a însemnat, cel puțin ca intenție, nu numai acordarea libertății individuale, ci și lichidarea nomadismului, sedentarizarea, legarea ȝiganilor de ocupația agricolă, integrarea lor în comunitățile rurale și urbane etc.

Desființarea robiei a fost într-o anumită măsură rezultatul mișcării aboliționiste. Intelectualii liberali, aflați de regulă în opoziție față de prinț și marii boieri care controlau politica principatelor, au militat pentru reformarea socială și instituțională a țării și au pus pe agenda publică problema desființării robiei. În deceniile cinci și șase ale secolului al XIX-lea a existat o mișcare de oarecare amploare în acest sens, care a contribuit la desființarea robiei. Aboliționiștii munteni și moldoveni au creat în țară un sentiment anti-sclavie, au pus presiune pe factorii politici pentru adoptarea legilor de dezrobire, au mobilizat opinia publică, au încercat să-i convingă pe proprietari să renunțe la robi ș.a.m.d. Ei au avut o influență mai mare sau mai mică asupra legilor de dezrobire, exemplul cel mai clar fiind legile din 1855-1856, a căror adoptare a fost grăbită de ei. În principatele române s-a manifestat în intervalul ca. 1830 - ca. 1860 o

mișcare aboliționistă care este comparabilă sub unele aspecte cu mișcările aboliționiste din Occident.

Acest proiect își propune să facă o cercetare cuprinzătoare a mișcării aboliționiste în principatele române. Va fi **o cercetare de tip monografic**, care nu va lăsa pe dinafară niciun element important al chestiunii care ne interesează. Pe baza materialelor de arhivă și a presei vremii, dar și prin apelul la alte publicații, vom reconstitui în detaliu un fenomen politic și cultural major, care a influențat dezvoltarea principatelor române (după 1859, România) și s-a aflat în legătură cu fenomenul mai larg, vest-european și nord-american, al mișcării aboliționiste. Va fi o cercetare originală nu numai în sensul acoperirii unui subiect puțin studiat ci și al operării cu date istorice noi, valorificate acum pentru prima dată.

Cercetarea noastră va fi făcută nu numai din perspectiva istoriei îndelungate a sclaviei țiganilor și a problematicii complexe a abolirii sclaviei în România și în spațiul atlantic. Vom studia mișcarea aboliționistă în contextul emancipării civile și politice în România modernă. În cadrul procesului modernizării o componentă importantă o reprezintă emanciparea civilă și politică a unor largi categorii de populație omise în trecut de la exercițiul deplin al drepturilor în sfera publică și privată (diverse minorități etnice și/sau naționale, femeile, marginalii, cei considerați în general a fi “underprivileged"). În acest sens modernizarea poate fi corelată cu procesul democratizării societăților și implicit cu ceea ce se numește masificarea politicii (“mass politics"). Mai mult, pătrunderea publicului în sfera privatului odată cu modernizarea, nașterea opiniei publice generatoare de curente “populare", credința în evoluție și progres etc. au făcut ca sensibilitatea elitelor și, în cele din urmă, a opiniei publice în general față de cei percepuți ca fiind marginalizați în condițiile definirii cetățeniei moderne, să fie sporită și în felul acesta gradual ideea emancipării civile și politice să prindă coerență și amplitudine la nivel social și politic. În cazul cercetării noastre vom relaționa mișcarea aboliționistă din principate cu realitățile și valorile, cu ideogramele propuse în cadrul proceselor mai sus enumerate și care sunt resorturi ale emancipării civile și politice ale unor minorități.

Estimăm că la capătul acestei întreprinderi echipa de cercetare va produce lucrări importante pentru cunoașterea istoriei moderne a României, dar și pentru studierea sclaviei și mișcărilor aboliționiste din Europa și cele două Americi. Credem că investigarea aboliționismului românesc va întregi tabloul aboliționismelor care s-au manifestat în secolul al XIX-lea și va contribui la cunoașterea mai adecvată a aboliționismului la nivel internațional.